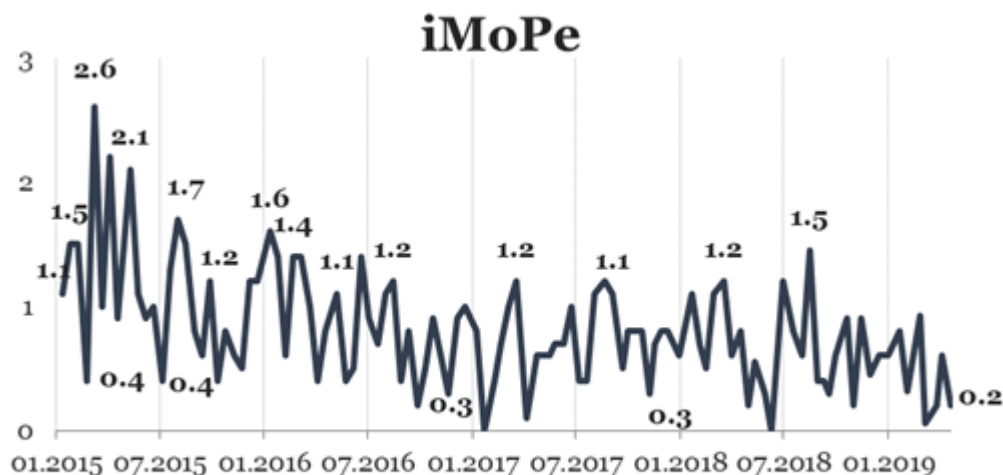

iMoRe №107. Поділ податкової та митниці

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав +0,2 бала за період з 25 березня по 7 квітня з можливих значень від -5,0 до +5,0. В попередньому раунді індекс дорівнював +0,6 бала.

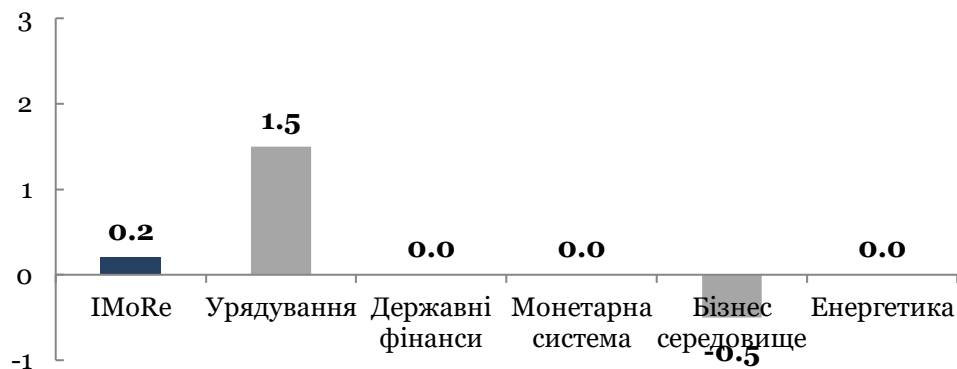
Головна подія цього раунду - запуск процедури розподілу податкової та митної служби. Також експерти зафіксували антиреформу - збільшення мита на експорт брухту.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5,

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Події раунду

Закон про підвищення мита на експорт брухту, -1.0 бал

Закон [2700-VIII](#) від 28.02.2019 підвищує мито на експорт металобрухту з 42 євро до 58 євро за тону на 2 роки. Це робить експорт металобрухту за кордон менш вигідним та спонукає продавців шукати можливості для реалізації продукції в Україні.

Таке рішення підтримують представники металургійної галузі, які скаржаться на дефіцит металобрухту на внутрішньому ринку. Продавці металобрухту намагаються чинити опір: хоча іноземці готові купувати у них сировину дорожче, ніж українські компанії, підвищені мита можуть зробити експорт не вигідним. Зокрема, [за даними "УАВтормет"](#), у лютому 2019 середні світові ціни на брухт зросли до \$ 306,5 / тн, в той час як внутрішні закупівельні ціни, знизилася до рівня \$ 219 / тн з 240-270 / тн.

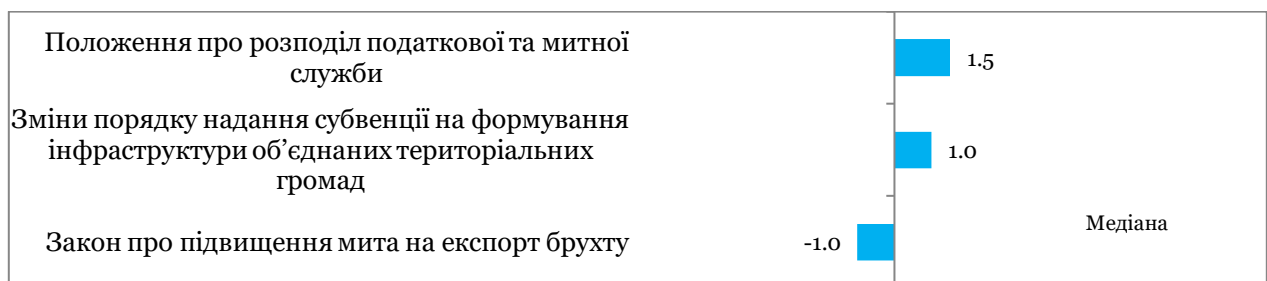
Коментар експерта:

Підвищення ставки вивізного мита на металобрухт не відповідає зобов'язанням України в рамках СОТ. Водночас, нова ставка вивізного мита застосовується лише у випадках, коли між Україною та її торговельним партнером нема угоди про вільну торгівлю або коли цей товар вилучений з режиму вільної торгівлі. Відповідно, підвищення експортного мита не торкнеться торгівлі з Європейським Союзом, більшістю країнами СНГ тощо.

Вероніка Мовчан, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

VoxUkraine готує детальну публікацію щодо цього питання.

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Положення про розподіл податкової та митної служби, +1.5 бала

За даними останніх [звітів ради](#) бізнес омбудсмена, понад 60% скарг від бізнесу стосуються зловживань державних органів у податковій сфері. Підприємства, які стикаються з митницею, часто опиняються в умовах, коли відомство [стимулює їх застосовувати нелегальні корупційні важелі](#), аби швидше вирішити питання.

Спроби реформувати цю сферу відбуваються постійно. Зокрема, у 2016 уряд вперше вирішив [запровадити “єдине вікно”](#) на митниці. Досвід показав, що для повноцінного спрощення процедур на митниці були потрібні зміни у законодавстві. У 2018 був прийнятий [закон](#), який спростив використання “єдиного вікна”.

Чергова спроба реформувати цю сферу полягає у розділенні Державної фіскальної служби та утворенні Податкової та Митної служб окремо. Ця реформа була передбачена у програмі [співпраці України з МВФ](#).

Механізм розподілу податкової та митної служби уряд визначив постановою від [06 березня 2019 р. № 227](#).

Коментар ініціатора

“Я переконана, що функції митниці й податкової суттєво відрізняються. Митниця має, у першу чергу, захищати економічний простір, а тільки потім – виконувати сервісну функцію з розмитнення переміщених товарів в обидва боки. А податкова насамперед має бути сервісною для обслуговування платника податків. І, нарешті, трансформована податкова (фінансова) міліція - це вже по душу тих, хто добровільно не хоче сплачувати податки, чию діяльність треба розслідувати й кого треба карати за порушення у податковій сфері.

Ми з липня опрацьовували це питання в міністерстві, залучали міжнародних експертів, витратили певний час, щоби переконати міжнародних партнерів у необхідності роз'єднати цю структуру.

Очевидно, що з 2012 року об'єднання для деяких структур так і не відбулося повноцінно. Десь переважали митники, а десь – податківці. Ми проаналізували деякі європейські моделі об'єднаних структур, наприклад британську (хоча там сильно допомагає природний кордон), і прийшли до висновку, що простіше реорганізувати ці органи в більш ефективні, електронізовані, краще забезпечені, менші по чисельності, але окремі. Вдалося переконати колег, що основна частина реформи буде реалізована, але в кожній службі окремо. І це буде набагато ефективніше.

Реформа ДФС на першому етапі можлива без змін до законодавства. Перший етап – це створення податкової й митної служб.”

Оксана Маркарова, міністерство фінансів України

Коментар експерта

“Розподіл податкової та митної служби є одним із заходів, що реалізується у рамках виконання Концепції реформування Державної фіскальної служби України. Нагадаємо, що функції обох органів свого часу об'єднало в собі Міністерство доходів і зборів. Серед причин, внаслідок чого Урядом було вирішено повернутися до старої структури, зазначають необхідність чіткого розподілу функцій та відповідальності, а також підвищення прозорості у діяльності обох органів. Не останню роль зіграла і відповідна вимога МВФ.

Заявлена кінцева мета досить благородна – покращення якості системи адміністрування податків та ліквідація корупції. Разом з тим, репресивні заходи податкового контролю, непрозорі методи визначення митної вартості товарів, низький професійний рівень

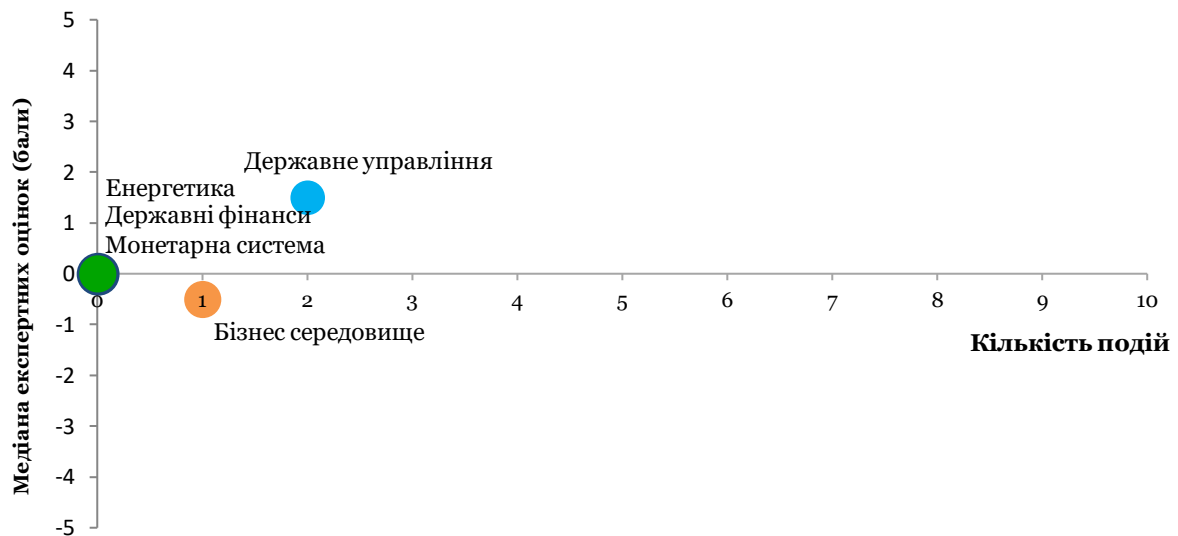
відповідних спеціалістів, скандали та судові справи щодо керівництва ДФС давно зіпсували і без того не бездоганний імідж фіскальної служби і, як результат, призвели до її «нульової» репутації у бізнес середовищі. Тож, важливу роль у відновленні позитивного сприйняття суспільством роботи відповідних служб гратимуть їх голови, обрання яких очікується найближчим часом. Проте, за умови відсутності очевидної зміни системи, отриманий кредит довіри може бути втрачено досить швидко."

Олександр Почкун, Baker Tilly Ukraine

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+1.5
Зміни порядку надання субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад	+1.0
Державні фінанси	0.0
Монетарна система	0.0
Бізнес середовище	-0.5
Закон про підвищення мита на експорт брухту	-1.0
Енергетика	0.0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.
[VoxUkraine](#)- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.